

Učni načrt

Predmet

DIATONIČNA HARMONIKA

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta – dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta – vsebine
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi in normativi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Prvo harmoniko je leta 1821 skonstruiral Nemeč F. Buschmann in jo imenoval ročna eolina. Leta 1929 je C. Demian na Dunaju predstavljal in prijavil patent predhodnice diatonične harmonike z nazivom Accordion, istega leta je C. Wheatstone v Londonu prikazal šestorokotno koncertino. To je kasneje izpopolnil H. Band in po njem se nemška različica imenuje bandoneon. Tako umetniki kot skladatelji so ga prezirali, vendar je kmalu postal priljubljeno mornarsko in ljudsko glasbilo. Končno so na Dunaju izdelali melodeon z eno vrsto tipk v diskantu, ki je bil akustično zelo podoben ustnim orglicam in kot tak predhodnik diatonične harmonike.

Na Štajerskem je v sedemdesetih letih devetnajstega stoletja nastala trivrstna diatonična harmonika, ki se je zaradi svojih značilnosti kmalu razširila po vsej Evropi in prevzela vodilno vlogo pri izvajanju ljudske, predvsem plesne glasbe. Pri nas so jo imenovali kar harmonika ali ramonika, orgle, mehi, fude, šumele, mešiček in še kako drugače, najpogosteje pa z germanizmom "frajtonar'ca".

Diatonična harmonika je zelo priročna za igranje ljudske glasbe, posebej še za spremljavo ljudskih plesov. Potreben plesni ritem dajejo močno zveneči basi, ki dobijo barvo, podobno helikonovim, zato jo nemalokrat imenujejo helikonka.

Tudi pri diatonični harmoniki razvoj še poteka, vendar je trenutno najprimernejše glasbilo s tremi vrstami v diskantu, z enim dodanim gumbom ter dodatnim basom na basovski strani. Vsekakor pa se diatonična harmonika naj ne bi primerjala s kromatično, saj ima drugačne značilnosti in drug namen.

Literatura, ki naj bi se uporabljala, mora temeljiti predvsem na ljudski in narodnozabavni melodiki, da bo glasbilo ostalo ljudsko, obenem pa se spodbujajo novosti, ki bi res prispevale k razvoju tega glasbila.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- razvijajo pozitiven odnos do ljudske glasbe in kulturne dediščine,
- razvijajo potrebe po glasbenem izražanju,
- razvijajo občutek za vrednotenje glasbe,
- razvijajo disciplino, koncentracijo, samokontrolo, vztrajnost, spomin, motoriko, psihofizično kondicijo in doslednost,
- spoznavajo zakonitosti glasbenega izraza in glasbenih oblik ob pomoči tehnike,
- navajajo se na individualno in skupinsko muziciranje,
- razvijajo izvajalske sposobnosti za obvladovanje inštrumenta,
- razvijajo učenčeve delovne navada,
- usposablajo učenca za samostojno delo in nadaljnje glasbeno izobraževanje,
- razvijajo ritmični, melodični in harmonski posluš,
- razvijajo analitično zaznavanje notnega besedila in ga izvajajo na inštrumentu,
- negujejo pravilno držo telesa in inštrumenta pri igranju,
- razvijajo igranje brez notnega besedila s posnemanjem in improvizacijo,
- spoznavajo glasbeno zapuščino iz ljudskega izročila,
- razvijajo pravilen odnos do ljudske in tudi narodnozabavne glasbe – do tistih, ki so z narodnozabavno glasbo popularizirali diatonično harmoniko pri nas in v svetu,
- usposablajo se za zaznavanje analitičnega notnega zapisa in vsakovrstnih tabulatur (igranje po številkah, prijemkah, po slikovnem prikazu prijemov in njihovega transponiranja v kakršnokoli notaciji) in izvajanje na harmoniki,
- navajajo se na solistično muziciranje in muziciranje v različnih sestavih (duo, trio, kvartet, kvintet ...).

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

NIŽJA STOPNJA			VIŠJA STOPNJA
Učenci:	1. in 2. razred	3. in 4. razred	5. in 6. razred
igrajo na diatonično harmoniko;	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo diatonično harmoniko in njene značilnosti, • uskladijo igro leve in desne roke, • igrajo krajše skladbe, • igrajo preprostejše etude, • igrajo lestvice in preproste akorde, • učijo se igranja z lista, 	<ul style="list-style-type: none"> • učijo se igranja na pamet; igrajo zahtevnejše skladbe, • igrajo diatonične lestvice v obsegu dveh oktav ter pripadajoče akorde, • igrajo zahtevnejše etude, • igrajo z lista, • igrajo po slušni zaznavi, • igrajo na pamet; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo zahtevne skladbe, • razvijejo vse tehnične prvine, • razvijejo igro z lista, • igrajo na pamet, • igrajo v različnih glasbenih sestavih, • igrajo diatonične lestvice, • igrajo samostojno naučene skladbe, • igrajo zahtevnejše etude, igrajo variacije k melodiji;
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo skladbe, ki jih igrajo, štejejo dobe, • natančno upoštevajo trajanje tonov; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo skladbe, ki jih igrajo, • štejejo dobe, • natančno upoštevajo trajanje tonov, • pojejo melodije v homofonih skladbah; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo skladbe, ki jih igrajo, • štejejo dobe, • natančno upoštevajo trajanje tonov;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo posamezen ton, • povežejo tone v skupine, • uporabijo preproste dinamične kontraste (glasno, tiho), • obvladajo osnovno mehovno tehniko, • uporabijo non legato ter legato artikulacijo; 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabijo dinamične kontraste (p, mp, mf, f), • obvladajo zahtevnejšo mehovno tehniko, • uporabijo legato, non legato in staccato artikulacijo; 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzorujejo trajanje in kakovost tona (jakost, barva), • obvladajo zahtevno mehovno tehniko, • uporabijo artikulacijo vseh vrst, • širijo dinamični razpon;
igrajo v skupini;	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo dvoglasne skladbe ob učiteljevi spremljavi ali obrnjeno; 	<ul style="list-style-type: none"> • navadijo se na skupinsko igro z lažjimi skladbami; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo zahtevne skladbe v različnih zasedbah;
ustvarjajo;	<ul style="list-style-type: none"> • posnetke svojega igranja; 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo posnetke svojega igranja in igranja drugih, • izvajajo lastne skladbe; 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabijo sodobne učne pripomočke (video, računalnik, gramofon, kasetofon ...);
spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo značaje skladb (veselo, otožno, šaljivo, razigrano ...), • prepoznajo razlike med grobim in kultiviranim igranjem. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenijo lastne izvedbe (nastopi) in razvijejo kritičen odnos do svojega igranja, • ob poslušanju drugih primerjajo svoje znanje, • razvijejo pozitivni tekmovalni duh. 	<ul style="list-style-type: none"> • oblikujejo kriterije vrednotenja glasbe s primerjavo lastnih skladb z drugimi (nastopi drugih učencev, koncerti, audio- in videoposnetki ...), • izkustveno, razumsko in čustveno ocenijo in ovrednotijo izvajano glasbo.
Dodatni pouk	Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, predvidenih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.		

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

1. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- vaje za vse prste (legato, staccato) v F dur,
- dvojemke: terce v F dur (srednja lega).

Leva roka:

- osnovni basi, durovi akordi, menjalni basi v F dur,
- igra staccato.

Meh:

- pravilno vodenje meha v odpiranju in zapiranju.

Muzikalne prvine:

- prva vpeljava k muzikalnim doživljajskim sposobnostim,
- oblikovanje tona,
- osnovna dinamična diferenciacija: f, mf, p,
- tempo zmeren.

Teoretične vsebine:

- imena not na notnem črtovju v violinskem in basovskem ključu,
- notne vrednosti: celinka, polovinka, polovinka s piko, četrtnica, osminka in ustrezajoče pavze,
- takti: 4/4, 3/4, 2/4 in predtakt,
- vrednostni vezaj.

LESTVICE:

- Lestvica F dur enoglasno in v tercah čez eno oktavo v odpiranju in zapiranju,
- osnovni durov trozvok z obrati – razloženi in sočasno – v odpiranju in zapiranju.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Uvod v igranje na diatonično harmoniko 1,
- M. Trampuš: Godčevski priročnik,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 1,
- R. Stopar: Šola za diatonično harmoniko 1.

SKLADBE:

- Na planincih, Moj očka ima konjička dva, Sekaj smrečico, Je bela cesta uglajena itd.,
- F. Štuhec: Slovenske narodne za diatonično harmoniko,
- L. Slak: Pod Poncami.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- durova lestvica s tvozvokom in obrati v odpiranju in zapiranju,
- dve etudi, ena skladbica (na pamet).

2. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- vaje za vse prste (tudi portato) v B dur in C dur,
- dvojemke: terce v B dur in C dur (srednja lega),
- podlaganje palca,
- ožanje in širjenje roke.

Leva roka:

- osnovni basi, durovi akordi, menjalni basi v B dur in C dur,
- igra staccato,
- menjava lege roke.

Meh:

- zaključevanje tonov,
- ustavljanje meha.

Muzikalne prvine:

- osnovna dinamična diferenciacija: crescendo in diminuendo,
- tempo zmeren.

Teoretične vsebine:

- imena not pod črtovjem in nad njim v violinskem in basovskem ključu,
- notne vrednosti: šestnajstinka in šestnajstinska pavza,
- četrtnika s piko v 3/4 in 2/4 taktu in ustrezajoče pavze,
- takt: 3/8,
- deljenje.

LESTVICE:

- Lestvici B dur in C dur enoglasno in v tercah čez eno oktavo v odpiranju in zapiranju,
- osnovni durovi trozvoki z obrati – razloženi in sočasno – v odpiranju in zapiranju.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Uvod v igranje na diatonično harmoniko 1,
- M. Trampuš: Godčevski priročnik,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 2,
- R. Stopar: Šola za diatonično harmoniko 1.

SKLADBE:

- V. Žagar: Slovenski ljudski plesi 006,
- Ljudska: V dolini tih (prir. L. Slak),
- Ljudska: Pod to goro zeleno,
- Ljudska: Ljubica, lahko noč (prir. T. Kmetec),
- F. Štuhec: Slovenske narodne za diatonično harmoniko,
- P. Rančigaj: Narodne pesmi,
- L. Slak: Po dekle
- F. Koschat: Snežni valček,
- A. Blumauer: Veselo v Kamnik.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- durova lestvica s trozvokom in obrati v odpiranju in zapiranju,
- dve etudi, dve skladbici (ena na pamet).

3. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- vaje za vse prste v vseh treh durih – ves tonski obseg,
- dvojemke: terce, sekste, oktave v vseh treh durih – ves tonski obseg.

Leva roka:

- lažje homofone vaje na basih (legato, staccato).

Meh:

- vodenje meha z uporabo gumba za zrak.

Muzikalne prvine:

- dinamika: pp, p, mf, f, ff,
- ritardando,
- tempo je zmeren,
- razvijanje muzikalnosti,
- uvajanje v skupinsko igranje.

Teoretične vsebine:

- sinkopa,
- notne vrednosti: osminka s piko v 3/4 in 2/4 taktu in ustrezajoče pavze.

LESTVICE:

- Tri ustrezajoče durove lestvice enoglasno, v tercah, sekstah in oktavah čez dve oktavi v odpiranju in zapiranju,
- tri ustrezajoče durove lestvice na basih,
- vsi durovi trozvoki z obrati, razloženi in sočasno v odpiranju in zapiranju čez dve oktavi.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Šola za diatonično harmoniko 2,
- M. Trampuš: Godčevski priročnik,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 3,
- R. Stopar: Šola za diatonično harmoniko 2.
- Skladbe: Arr. V. Žagar: Lojze Slak, zvezki 1, 2, 3,
- Ljudska: Eno rožco ljubim (prir. M. Kumer),
- Ljudska: Zlati časi (prir. L. Lipovnik),
- Ljudske v priredbi B. Franka: Po gorah je ivje, Hišca ob cest stoji, Uspavanka, Vandrovček, Tam na vrtni gredi,
- P. Rančigaj: Narodne pesmi,
- F. Štuhec: Skladbe za diatonično harmoniko,
- L. Slak: Kaj mi mar, S harmoniko na rajžo, Znana polka, Okrogla polka, Glas harmonike, Sosedov Francelj.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova lestvica (čez dve oktavi) s trozvokom in obrati v odpiranju in zapiranju,
- durova lestvica na basih,
- dve etudi, dve skladbi (ena na pamet).

4. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- vaje za vse prste v treh durih – ves tonski obseg,
- oktave z vmesno terco in oktave z vmesno seksto v treh durih,
- spremljava: tresenje v treh durih.
- menjava prstov,
- drsenje palca,

Leva roka:

- tehnične vaje in težje homofone vaje,
- vaje za razvijanje tempa.
- igranje homofonih melodij ob hkratnem spremljanju z desno roko,

Meh:

- akcentiranje,
- kombinirani portato.
- Muzikalne prvine:
- bolj diferencirana dinamična igra,
- tempo hitrejši,
- skupinsko igranje.
- razvijanje notranjih slušnih predstav, slušnega nadzora, doživljanja, poustvarjanja in ustvarjanja,

Teoretične vsebine:

- triole v različnih artikulacijah,
- takti: 2/2 , 6/8, 9/8, 12/8.

LESTVICE:

- Durove lestvice v oktavah z vmesno terco in oktavah z vmesno seksto čez dve oktavi v odpiranju in zapiranju,
- durovi trozvoki z obrati, razloženi in sočasno v odpiranju in zapiranju – ves tonski obseg,
- tri ustrezajoče naravne molove lestvice čez dve oktavi v odpiranju in zapiranju,
- molovi trozvoki z obrati, razloženi in sočasno v odpiranju in zapiranju.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Šola za diatonično harmoniko 2,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 4,
- R. Stopar : Šola za diatonično harmoniko 2.

SKLADBE:

- Arr. V. Žagar: Mihelič zvezki 1, 2, 3,
- Arr. V. Žagar: Moja dežela Slovenija,
- Ljudska: Moj fantič je prijezdil (prir. P. Kosec),
- Ljudska: Tam dol na ravnem polju (prir. A. Stanko),
- P. Rančigaj: Narodne pesmi,
- F. Štuhec: Skladbe za diatonično harmoniko,
- J. Schramell: Dunaj ostane Dunaj (prir. Z. Lupinc),
- L. Slak: Moja harmonika,
- F. Mihelič: Za konec tedna,
- S. V. Avsenik: Na Golici, Večer na Robleku, Kmetič praznuje, Veselo po domače,
- S. V. Avsenik: Dvajset najlepših skladb 1,
- M. Kovač: Čreda v galopu.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica (čez dve oktavi) s trozvokom in obrati v odpiranju in zapiranju,
- dve etudi, dve skladbi na pamet.

NAPREDOVANJE

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu za 4. razred diatonične harmonike pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih elementov igre in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

5. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- igranje štirih in petglasnih prijemov v treh durih,
- vaje vseh prstov v hitrejšem tempu z basovsko spremljavo,
- zahtevnejše vaje za zapestje, podlaganje palca, menjave prstov,
- ležeči toni.

Leva roka:

- tehnične vaje v različnih artikulacijah.

Meh:

- bellows shake, vibrato.

Muzikalne prvine:

- agogika: cezura, ritardando, accelerando, korona,
- večje zahteve pri oblikovanju motiva in fraz,
- razvijanje v prejšnjih razredih naštetih muzikalnih prvin,
- uvajanje v sposobnost notnega zapisovanja lažjih melodij in basovske spremljave.

Teoretične vsebine:

- transpozicija: 1 ton navzgor in 1 ton navzdol,
- glasbeni okraski,
- splošno poznavanje zgodovine diatonične harmonike in ljudske glasbe na Slovenskem.

LESTVICE:

- Durovi četverozvoki, razloženo in sočasno v odpiranju in zapiranju,
- dominantni septakord, razloženo in sočasno v odpiranju in zapiranju.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Šola za diatonično harmoniko 3,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 5,
- R. Stopar: Šola za diatonično harmoniko 3.

SKLADBE:

• Arr. V. Žagar: Mihelič zvezek 3,	• Z. Lupinc: Na zdravje, Spomladanska vedrina,
• Arr. V. Žagar: Moja dežela Slovenija,	Sosed Gašper, Pri Livijotu,
• V. Ahačič: Slovenske ljudske pesmi 1,	• A. Mravljak: Večer na vasi,
• S. Žagar: Narodni plesi Slovenije,	• F. Mihelic: Ples snežink, Majske cvetje, Ko harmonika
• S. V. Avsenik: Dvajset najlepših skladb 1,	zapoje, Sprehod čez dobrave.
• J. Burnik: Na Gorenjskem, Po frajtonarsko,	

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica (čez dve oktavi) s četverozvoki in dominantnim septakordom z obrati v odpiranju in zapiranju,
- dve etudi: ena melodična, ena tehnična,
- dve skladbi na pamet.

6. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE TER TEORETIČNE VSEBINE:

Desna roka:

- vaje za hitrost,
- avtomatiziranje obvladanja tehničnih osnov.

Leva roka:

- spremljava različnih tipov skladb, ki niso le valček in polka.

Meh:

- obratno mehovanje.

Muzikalne prvine:

- razvijanje sposobnosti za notno zapisovanje težjih melodij in basovske spremljave po slušni zaznavi,
- skupinsko igranje.

Teoretične vsebine:

- transpozicija: 2 tona navzgor in 2 tona navzdol,
- glasbeni okraski,
- spoznavanje raznih načinov zapisovanja tonov za diatonično harmoniko,
- znanje o dvo-, štiri-, petvrstnih harmoniki, harmoniki s poltoni in klavirski harmoniki,
- poznavanje delov harmonike.

LESTVICE:

- Kvintakord z dodano seksto, nonakord,
- vsi možni akordi na diskantu in harmonsko neobičajni postopki.

ŠOLE – METODE:

- Z. Lupinc: Šola za diatonično harmoniko 3,
- F. Štuhec: Diatonična harmonika 6,
- R. Stopar: Šola za diatonično harmoniko 3.

SKLADBE:

- S. Žagar, V. Žagar: Venčki narodnih pesmi Slovenije,
- V. Ahačič: Slovenske ljudske pesmi 2,
- J. Burnik: Dobro jutro,
- Z. Lupinc: Pod Šempolajem, Žvižgam in grem, Spomini, Zopet doma, S kolesom na pot,
- S. V. Avsenik: Od vasi do vasi (prir. Z. Lupinc),
- S. V. Avsenik: Melodija za tebe (prir. Z. Lupinc),
- F. Jurinčič: Holiday polka,
- F. Mihelič: Razposajena harmonika,
- T. Sotošek: Slovenski muzikant, Vražja polka, Na harmonikarskem pikniku.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica (čez dve oktavi) s kvintakordi z dodano seksto in nonakordi z obrati v odpiranju in zapiranju,
- dve etudi: ena melodična, ena tehnična,
- dve skladbi na pamet,
- ena lastna skladba.

5. STANDARDI ZNANJA

Nižja stopnja

V prvem in drugem razredu je težavnostna raven v glavnem omejena na krajše skladbice, ki pa jih mora učenec izvesti prepričljivo. Pri izvedbi mora pokazati poznavanje osnovnih teoretičnih znanj, kot je orientacija v notnem besedilu te težavnosti (toni, notne vrednosti do šestnajstinke, osnovni taktovski načini, ključi ...) ter orientacijo v diskantu in basih. Že na tej stopnji je pomembna karakterizacija skladb in oblikovna logika, ki se zaenkrat omejuje le na pesemsko obliko. Osnovna sredstva oblikovanja (dinamika, agogika, artikulacija ...) morajo biti razvidna in smotrno uporabljena. Tempo je počasen, vendar prilagojen značaju skladbe.

V tretjem in četrtem razredu se težavnost izbrane literature povečuje tako v tehnično-mehaničnem smislu kot tudi po obsegu (vključene so daljše skladbe). Vse načrtovane vsebine prvega dvoletja se nadgrajujejo. Izvedba mora dokazovati poznavanje in sposobnost fraziranja, kakor tudi že osnovnih stilnih posebnosti posamezne skladbe.

Višja stopnja

Ta stopnja pomeni prehod na zahtevno literaturo, kar pomeni tehnično brežhibno obvladovanje skladb predpisane težavnosti. Izvedba mora biti logična in doživeta, približevati se je treba originalnemu tempu. Vse do sedaj naučene teoretične prvine morajo biti popolnoma obvladane v tehničnem smislu in podprte z ustreznimi slušnimi procesi. Vse komponente se morajo neprisiljeno prepletati in tvoriti čvrsto osnovo za nadaljevanje šolanja z zaokrožitvijo vseh znanj in veščin v logičen sistem.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Izbira metode učenja diatonične harmonike izhaja iz naravnih danosti otroka. Kontinuiteta dvigovanja težavnosti mora biti enakomerna.

Učence je treba nenehno opozarjati in spodbujati k pravilni drži telesa in instrumenta, saj je to eden najpomembnejših dejavnikov pouka z začetniki. Čim prej jih navajamo na vizualno neodvisnost (slepo igro). Spodbujamo jih k razvijanju natančne igre, vztrajnosti, pridnosti, delavnosti, samostojnosti in koncentracije. Učiteljeva demonstracija igre ali starejših učencev poveča muzikalno občutje in je hkrati velika motivacija. Učitelj nenehno spremlja koordinacijo rok in meha, ki ima v igri harmonike pomembno vlogo. Vodenje meha in mehovna artikulacija so temelj dobre igre.

Vsak učenec naj čim večkrat nastopi.

7. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Materialni pogoji

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa diatonične harmonike terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko, zračno, akustično in zvočno izolirano učilnico. Opremljena mora biti s klavirjem ali pianinom, metronomom, ogledalom ter avdiovizualnimi sredstvi. Velik poudarek je na ustreznosti inštrumentov. Za začetnike priporočamo, da je v učilnici manjše in torej lažje glasbilo (trivrstna otroška harmonika - 10, 11, 10 gumbov v CFB uglasitvi z enim pomožnim gumbom na melodični strani in s šestimi osnovnimi basi), primerno otrokovim fizičnim sposobnostim. Za starejše učence pa naj bo v učilnici trivrstna harmonika normalne velikosti – 11, 12, 11 ali 12, 13, 12 gumbov v CFB uglasitvi z enim pomožnim gumbom na melodični strani ter s šestimi osnovnimi basi.

Pogoji za vpis

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za igranje na diatonični harmoniki, ki jih kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu.

Preverjanje in ocenjevanje

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob koncu šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah.